

Verslag

Verkiezingsdebat ondernemen in de MRA

6 november 2023

Op 6 november vond het verkiezingsdebat plaats in De Balie over ondernemen in de Metropoolregio Amsterdam. Het debat werd georganiseerd op initiatief van ORAM, in samenwerking met Port of Amsterdam, VNO-NCW MRA, VEBAN en MKB Amsterdam.

De volgende (kandidaat) Tweede Kamerleden waren hierbij aanwezig:

- D66 – Alexander Hammelburg
- BBB – Christine Govaert
- VVD – Claire Martens
- NSC – Diederik Boomsma
- Volt – Eveline Verbeek
- CDA – Harmen Krul
- GroenLinks-PvdA – Jeroen Postma

De rode draad in het debat was de vraag “Wie maakt ruimte voor wie?”. De komende periode moeten veel moeilijke keuzes worden gemaakt over de verdeling van schaarse ruimte. Het kan niet allemaal, dus wie krijgt er volgens de verschillende politieke partijen voorrang?

Ruimte voor werk

Dit thema werd afgetrapt door Tjeerd Schulting, directeur van Damen Shiprepair Amsterdam. Hij toonde begrip voor de behoefte aan meer betaalbare woningen, maar benadrukte ook dat bedrijventerreinen de makers huisvesten die nodig zijn voor de energietransitie en een duurzame welvaart. Boven deze bedrijventerreinen hangen nu ‘planwolken’, die steeds meer donderwolken aan het worden zijn. Dat gaat steeds meer schuren, terwijl we onze makers juist moeten koesteren.

Volgens de VVD wonen in Amsterdam veel mensen met een ‘laptopberoep’. De maakindustrie en de mensen die daar werken verlaten helaas de stad, ook omdat wonen voor hen te duur wordt. D66 erkende dat er een tekort is aan bedrijfsruimte, maar het is ook zo dat veel bedrijven op dit moment op een onhandige locatie liggen, waarvan het ook wel logisch is om die te transformeren. NSC stelde dat vooral de volgorde daarbij verkeerd is: er worden van bovenaf plannen gemaakt, zonder dat duidelijk is wat er moet gebeuren met de bedrijven die daar nu gevestigd zijn. D66 ziet de oplossing in meer regie vanuit het Rijk, die over de gemeentegrenzen heen kan kijken. NSC, BBB en VVD vinden echter dat Amsterdam dit probleem wel erg makkelijk over de schutting van de regio heen gooit, met als gevolg dat er te weinig rekening wordt gehouden met de industrie. D66 herkende dit niet en vindt bovendien dat haast geboden is, waardoor er niet altijd tijd is voor het maken van een integrale visie.

Mobiliteit en bereikbaarheid

Guido Frankfurter van MKB Amsterdam gaf aan dat er intern veel gediscussieerd is over de aanscherping van de milieuzone in Amsterdam. MKB Amsterdam is van mening dat deze

aanscherping toch moet doorgaan, omdat de *early adapters* die nu al veel geïnvesteerd hebben in verschoning van hun wagenpark anders tekort wordt gedaan. Wel zou er een langere overgangstermijn moeten komen.

GroenLinks-PvdA vindt dat er vooral duidelijke landelijke kaders moeten zijn om innovatie door bedrijven te belonen. Volt voegde daaraan toe dat de overheid wel eerst moet zorgen dat bedrijven ook een reële mogelijkheid hebben om aan de verplichtingen te voldoen. Het is onduidelijk hoe kleine ondernemers dit moeten oplossen. Het CDA wees erop dat *early adapters* misschien in staat zijn om hoge investeringen te doen, maar er zijn andere ondernemers die daar niet toe in staat zijn. Die ondernemers kun je niet belonen. Je kunt ze alleen maar straffen, want zij hebben geen alternatief. André Wouters van Norbert Trading gaf als voorbeeld dat er geen elektrische trailers beschikbaar zijn waarmee hij straks zijn hardhout kan vervoeren. Wel moet hij nu al beslissen of hij nieuwe contracten kan aangaan. VVD en CDA zagen dit als een duidelijk voorbeeld van doorgeslagen regelgeving, waarbij we iets uitfaseren zonder iets nieuws ingefaseerd te hebben. GroenLinks-PvdA ziet de oplossing in het toepassen van de menselijke maat bij de uitvoering, met ontheffingen.

Haven

Dorine Bosman van Port of Amsterdam lichtte de ontwikkelingen in de Amsterdamse haven toe. Wat vroeger een vis- en houthaven was, is nu een energiehaven geworden en zal zich de komende jaren verder moeten ontwikkelen als fossiele brandstoffen worden afgebouwd en waterstof wordt gestimuleerd.

Het CDA benadrukte dat we niet alleen groene energie moeten stimuleren, maar ook groene chemie. VVD vindt dat er meer tijd en ruimte nodig is voor de transitie, terwijl we deze ruimte nu weggeven aan woningbouw. Daarnaast zal ook een deel van de regelgeving losgelaten moeten worden. Er wordt nu alleen maar ingezet op het uitfaseren van fossiel, terwijl we deze ondernemers ook nodig hebben om de transitie te kunnen maken. Volgens NSC is er op dit moment geen wet- en regelgeving op basis waarvan keuzes gemaakt kunnen worden en waarmee je bijvoorbeeld waterstof aantrekkelijk kunt maken. GroenLinks-PvdA benadrukte dat we dit ook op EU-niveau en samen met andere Europese havens moeten oplossen. Een probleem is wel dat als je op Europees niveau een *level playing field* nastreeft, het niet snel tot resultaten leidt.

Ondernemersklimaat

Rogier Krabbendam van VNO-NCW West benadrukte dat bij grote transities de eerste stappen altijd worden gezet door het bedrijfsleven. Bedrijven zijn hierin onmisbaar en lopen voorop, maar de politiek moet ze wel duidelijkheid geven over hoe ze de stap kunnen zetten.

De VVD mist in het huidige klimaat vooral waardering voor ondernemers. Zonder ondernemers realiseer je niets en bedrijven zorgen er ook voor dat we een baan hebben. Ook volgens de BBB zijn bedrijven niet het probleem maar de oplossing. D66 ziet ook dat bedrijven op dit moment overal de schuld van krijgen. Het bedrijfsleven is een boksbal geworden, terwijl het hier gaat om mensen die hard werken, risico's nemen en zorg dragen voor werknemers. GroenLinks-PvdA benadrukt dat er vooral sprake moet zijn van een gezonde balans. Er is behoefte aan industriepolitiek, maar dit ontbreekt op dit moment. Een van de vragen die hierbij bijvoorbeeld aan de orde moet komen is wie er voorrang heeft op het elektriciteitsnet.

Bij datacenters en logistieke centra hebben we ons bijvoorbeeld nooit de vraag gesteld of we die wel willen. Ook volgens de VVD moeten we hierin duidelijker keuzes gaan maken. Volgens het CDA is het kortzichtig dat de zakelijke infrastructuur altijd het nakijken heeft bij toegang tot elektriciteit. Volgens NSC wordt onze welvaart als vanzelfsprekend beschouwd en is men vooral bezig met de verdeling ervan. Voor de maritieme maakindustrie is het belangrijk dat we de hele keten versterken en uitbreiden en de kennis en contacten die zijn opgebouwd behouden.

Kees Noorman van ORAM sloot de bijeenkomst af met het uitspreken van een zorg over signalen die hij krijgt, dat steeds meer bedrijven zoeken naar manieren om Nederland te verlaten. Als zij moeten beslissen of ze nog in Nederland willen investeren, dan ligt het niet meer voor de hand om dat hier te doen. We moeten voorkomen dat we straks heel veel mislopen door nalatigheid, omdat men te makkelijk denkt dat het wel goed komt. De MKB bedrijven zullen hier wel blijven vechten, maar als de grote bedrijven straks wegtrekken dan zullen zij het zeker ook gaan merken.